

TEKST & FOTO STEN ENGELSTOFT

Dejlige oplevelser I Odysseus' kølvand

De fleste Middelhavssejlere, på vej til eller fra det forjættede vand i det østlige Middelhav, skal gennem det smalle Messina-stræde, der adskiller Sicilien fra Calabrien på det italienske fastland. Turen fører en gennem et fantastisk område præget af vulkaner, imponerende landskaber, antikkens historie og nutidens flygtninge-problemer.

1

2

4

3

5

Kommer man sydfra og sejler langs Siciliens østkyst, som vi gjorde det i Troldand, er der mange steder, der er et besøg værd. Og Syrakus helt mod syd er et absolut must. Her er der til og med en stor og velbeskyttet ankerplads, hvorfra man kan gøre landgang lige midt i byens centrum, og hvor man kan ligge trygt mens byen udforskes.

Syrakus har sine rødder helt tilbage til 750 f.v.t., hvor den blev anlagt som en græsk koloni, og på få århundreder blev en af de største bystater i den græske verden, helt på linje med Athen og Sparta. Der er mange spor af den antikke fortid.

Bl.a. er byens store katedral oprindeligt bygget som tempel for Athene (visdommens gudinde), og f.eks. er søjlerækkerne fra templet bevaret og kan tydeligt genkendes.

En af alle tiders berømteste matematikere Arkimedes, er fra Syrakus. Han er født, levede, arbejdede og er angiveligt begravet i Syrakus (man fremviser i det mindste hans gravsted). For en sejler er

han nok værd at mindes, det var nemlig Archimedes, der fastslog, at når et legeme nedsænkes i vand bliver det påvirket af en opdrift lig med vægten af den fortrængte vandmængde. Dermed kan man med en vis ret sige, at han er grundlæggeren af matematikken bag al bådkonstruktion.

Videre nordpå passeres Catania, Siciliens næststørste by, der først og fremmest er interessant, fordi der er gode flyforbindelser til omverdenen. Bedre er det imidlertid at sejle videre til Riposto små 20 sømil længere mod nord. Her er en fin marina, hvor man kan forhandle sig til en rimelig pris, hvis man vil ligge der i lidt længere tid (i Italien kan alt forhandles). Marinaen er tilsyneladende, og sandsynligvis pga. havnens relativt store vanddybde, base for adskillige mega-yachts af den størrelse, der har 10-12 mands besætning og platform med egen helikopter. De er imponerende; men det er også lidt svært ikke at bemærke,

at alle sejler de under bekvemmelighedsflag. Dvs. de er registrerede i diverse skattely-lande og vi bemærkede f.eks. flag fra Guernsey, Jersey, Bermuda, Marshall Islands (i Stillehavet) og Cayman Islands (i Caribien).

Vil man leje en bil for en tur ind på landet er Riposto stedet, og et besøg på Europas største aktive vulkan Etna, eller den populære turistdestination Taormina, er oplagte mål.

Etna nås bedst fra sydsiden. Med bil (eller bus) kan man køre til Rifugio Sapienza i 1900 meters højde. Herfra er det så muligt at komme videre med en svævebane op til 2500 meters højde. Herfra kan den videre færd så fortsættes i små tærrængående 4WD køretøjer. Etnas seneste større udbrud fandt sted i et nyt sidekrater på vulkanens sydøstligste side i 2003, og et besøg her i næsten 3000 meters højde er en fantastisk oplevelse hvis det er klart vejr.

Taormina er spændende, fordi den har været et turistmål lige siden 1800-

1. Isola Bella ved Taormina.

2. Marina Riposto med Etna i baggrunden.

3. På Syrakusas bymur.

4. Der serveres en let frokostenretning i Syrakus.

5. Megayachts ved kajen i Riposto.

1

2

3

1. Graffiti på muren ved flygtninge-modtagelsescentret i Reggio. Faktisk står der velkommen på både italiensk og engelsk.

2. SAR-skibet, der drives af Medicins Sans Frontiers, og som lige har landsat 2000 flygtninge/migranter.

3. En af de imponerende to-meter høje Riace bronze-statuer.

tallet. Blandt attraktionerne er ruinerne af et græsk amfiteater. I dag er det dog nok først og fremmest kysten og strandene, hvoraf den mest berømte er ved "Isola Bella", der trækker gæster til byen. Turen langs kysten er virkelig betagende, og med bil er det muligt at besøge en af de traditionelle store sicilianske landsbyer lidt inde i landet f.eks. Gallodoro. For 100 år siden havde byen næsten 1000 indbyggere, der alle levede af landbrugsproduktion. I dagens globaliserede verden er befolkningen reduceret til mindre end 400 og turisme udgør et væsentligt bidrag til den lokale økonomi.

Videre nordpå

Helt nordpå i strædet på fastlandssiden i Calabrien ligger Reggio Calabria. Det er ikke en by der er et typisk turistmål, men den er velbeliggende som udgangspunkt mod det sidste stræk nordpå gennem den sværeste del af Messina-strædet.

Mens man venter kan det lokale museum besøges. Her er et par impone-

rende græske kriger-statuer fra omkring 450 f.v.t., udstillet i et særligt klimareguleret rum. De såkaldte "Riace bronzer" er helt unikke, fordi andre tilsvarende antikke bronzer i historiens løb er blevet omstøbt til kanoner; men i 1972 fandt man disse to statuer på havbunden ud for Calabriens kyst. De mandshøje kriger-statuer er virkelig et museumsbesøg værd.

En af de ting man ikke kan undgå at tænke på, når man sejler i Middelhavet er flygtninge-problemtikken. Antallet af flygtninge og migranter til Europa der kommer over Middelhavet er ganske vist faldet drastisk (mere end 1 mio. i 2015 mod knapt 180.000 i 2017). Derfor skal man overveje, hvordan man skal forholde sig hvis man støder på et overfyldt, synkefærdigt fartøj til søs. Det er heldigvis ikke sket for os; men i Reggio oplevede vi alligevel på allernærmeste hold, at det er en alvorlig situation. Her findes nemlig et modtagecenter, hvor der, kort før vi kom dertil, var ankommet et SAR-skib, hvor MSF (Medicin Sans Frontieres) havde reddet mere end 1000 migranter,

som nu alle skulle gennem registrerings- og modtagelsesformaliteter. Selv om alt foregik i god ro og orden, var det helt klart at der her er et betydeligt problem, som i vid udstrækning alene overlades til de EU-lande, der har kyster til Middelhavet.

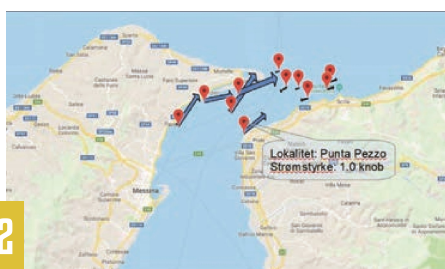
Mellem Skylla og Karybdis

Inden afgang fra Reggio er det vigtigt at holde sig orienteret om vejr-situationen. Dels byder den videre tur på vanskelige strømforhold, dels opleves ofte kraftige vinde i det snævre stræde.

Messina-strædet beskrives første gang i Homers græske heltegedigt fra omkring 800 f.v.t., hvor Odysseus, før sin tur gennem strædet, advares af troldkvinden Kirke, der siger at han på sin videre færd skal passere mellem to høje klipper. I en hule i bjerget på østsiden bor Skylla, der har seks hoveder med frygtelige tænder. Ingen kommer forbi uden at uhyret, med hvert af sine seks hoveder, har taget en af besætningen. På den anden side huserer Karybdis, der suger det frådende vand ind i sin mund og spyer det ud igen. To gange i døgn og

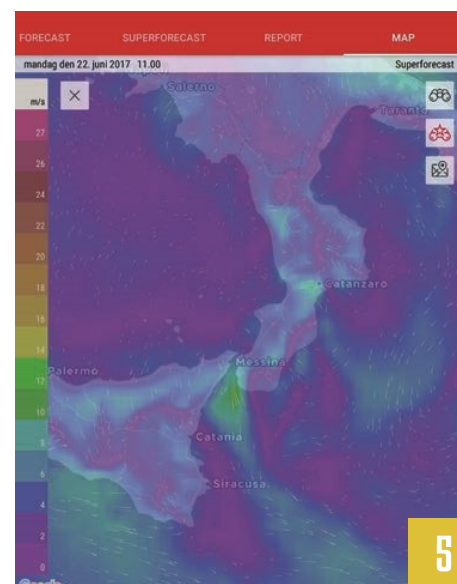
1+2

3

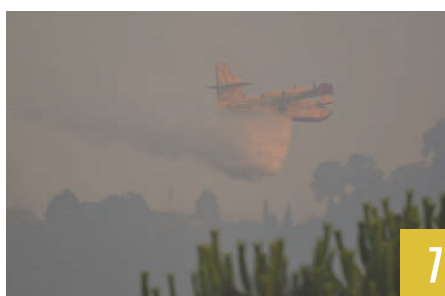
4

5

6

7

8

1+2. Så meget kan strømmen variere bare inden for få timer.

3. Tropea har en fantastisk beliggenhed.

4. Udsigt over Tropea.

5. Men der må også tages hensyn til vinden, så en "vind mod strøm situation kan" undgås.

6. ... og angiveligt en af Italiens bedste badestrande.

7. Så er brandvæsnet ankommet med et par specialfy.

8. Himlen blev mørk af røg og vi fik aske på dækket.

med en kraft ingen skibe kan modstå. Kirke råder Odysseus til at vælge Skylla, også selv om han må betale med seks af sine mænd.

Myten om de to søuhyrer har overlevet i århundreder, og moderne oceanografi giver forklaringen på de helt specielle strømforhold, der virkelig er i området. Selv om man normalt ikke spekulerer på tidevand i Middelhavet findes det faktisk, om end der typisk kun er en forskel på 20-25 cm. Da tidevandsfasen imidlertid er forskellig i Det Tyrrenske Hav mod nord og Det Ioniske mod syd, betyder det, at der på samme tid kan være højvande i nord og lavvande i syd (eller omvendt). I kombination med bundforholdene, skaber dette til tider meget voldsomme strømforhold.

På Trolands hidtidige færd havde vi hørt mange historier om det berømte stræde. Alt lige fra at det var helt problemfrit til drabelige beskrivelser af stærk strøm med hvirvler, der ukontrollerbart bragte båden sidelæns gennem vandet. Vi havde derfor på alle måder forsøgt at skaffe os mere konkrete

oplysninger om strømforholdene; men søgninger på internettet efter et strøm-atlas, havde ikke ført til resultater. Og så, den sidste aften i Reggio før vi skulle gennem strædet, kom vi til at tale med nogle italienske sejlere. Da de hørte vi planlagde afgang næste morgen kl. 9.00 "mente" de, at det var en meget dårlig ide, og at vi hellere skulle vente til ved 13-tiden. Vores ny venner havde tydeligvis en viden vi ikke havde, og da vi gik dem på klingen, fandt vi ud af, at der faktisk eksisterede et websted (og nu også en app), der time for time forudsiger strømforholdene. Og det var interessant, for med vores oprindeligt planlagte afgang, ville vi have oplevet modstrøm på op til syv knob mens vi nu, med det senere afsejlingstidspunkt, fik en problemfri medstrøms-sejls.

Langs Calabriens nordkyst

Vel gennem strædet kan man fortsætte mod nordøst langs Calabriens kyst, hvor der ligger et par små, besøgsværdige små havne: Bagnara Calabria og Palmi. Her kommer ikke mange besøgende

lystfartøjer, men vi følte os meget velkomne. Der er en egen afslappet stemning, og her lever man dels lokale turister, dels af fiskeri efter sværdfisk, som er en stor lokal specialitet. På vejen mod Bagnara Calabria kan man møde de højt specialiserede fiskefartøjer. Det er 8-9 meter lange både med en mast på mere end 20 meter og et endnu længere bovspryd (og nej, der er ikke tale om en trykfejl). Fra toppen af masten styres båden med et joy-stik. Når udkiggen fra sin udkigsposition får øje på en sværdfisk, der angiveligt sover i overfladen, sniger man båden tæt på det eftertragtede bytte, der så harpuneres af den mand, som står klar på spidsen af bovspryddet. Ja man tror næsten ikke, at det man så der ude på havet var virkeligt. Men når de imponerende både så kommer ind i havnen, og man føler man skal dukke sig for bovspryddet, der nærmest fejrer ind over hovedet på en mens de små både manøvrerer til kaj, bliver man overbevist.

Videre nordover kan man besøge Tropea. En ualmindelig smuk gammel by, beliggende på en fremskudt klippe-

På tur i Messina-strædet

1

2

3

4

5

1. På vej mod Stromboli.

2. Den meget åbne ankerplads ved Stromboli.

3. Pittoreske fiskerbåde på Panareas kyst.

4. Badestrand på Panarea.

5. Mudderbade på Vulcano.

knold 50 meter over havet, med en flot udsigt over Det Tyrrenske Hav og en af Italiens angiveligt bedste badestrande. Dertil kommer, at hvis sigtbarheden er i orden, har man udsigt til Stromboli i horisonten.

I Tropea oplevede vi en skovbrand på nærmeste hold, ja faktisk så tæt på marinaen, at sigtbarheden var betydeligt nedsat pga. røg og aske i luften. I den meget varme sommertid er sådanne brande i den tørre maki-vegetation ikke sjældne, men heldigvis var beredskabet tilsyneladende i orden. Fra vi først observerede branden, til de italienske brandslukningsfly var på pladsen, gik der kun et par timer. Vi kunne herefter følge operationen, hvor flyene i fart "tankede" vand op på havoverfladen, lettede og derefter lukkede lasten af vand ud over brandområdet med en imponerende effektivitet.

De Æoliske Øer

Fra Tropea er der bare 30 sømil til den nordligste af De Æoliske Øer: Stromboli. Øerne er et yndet charterområde fordi de byder på stor variation og normalt har meget stabilt vejr med svage vinde. Men det negative er imidlertid, at der ikke findes sikre ankerpladser, så hvis vinden skifter må man flytte. Dertil kommer at dybden de fleste steder tiltager så hurtigt, at sikker ankring vanskeliggøres. Men som sagt, vejret i sæsonen er mest til motorsejls, og en

italiensk charterskipper fortalte os, at det normalt ikke var noget problem, for de fleste, der kommer til øerne gør det ikke for sejlsjælden skyld, men for at bade og sole sig på fordækket.

Også Odysseus besøgte disse øer på sin lange rejse. Her mødte han Aiolos, der er den af de græske guder, der af Zeus er sat til at vogte vindene. Aiolos giver Odysseus en lædersæk som gave. I sækken har Aiolos indespærret de farlige vinde, for dermed at sikre Odysseus en sikker hjemfærd. Desværre er hans mænd nysgerrige, de åbner sækken og vindene undslipper og Odysseus' hjemrejse bliver igen forsinket.

Denne historie passer godt med vores oplevelser. I den tid vi var på øerne oplevede vi nemlig en af de situationer, hvor et lokalt middelhavslavtryk bevægede sig over det sydlige Tyrrenske Hav, hvilket i vores tilfælde gav vinde på op til 16-18 m/sek. Moderne GRIB-filer i høj opløsning havde imidlertid advaret i tide, så Troldand kunne søge til den eneste rigtig sikre havn i området på Lipari. Marina Pignataro er en fin kombination af fiskerihavn og marina med all-round beskyttelse, hvor vi lå reelt indeblæst i fire døgn. Men med adgang til øens fine by og museum var det ikke et problem.

Heldigvis havde vi god tid og fik ud over Lipari besøgt yderligere tre af øerne. I stabilt vejr er de fantastiske om end måske i lidt for høj grad præget af den massive turisme. Det er i denne forbindelse interes-

sant at se, hvordan de forskellige mindre øers såsige har specialiseret sig, og næsten fremstår som tema-parker: Stromboli er øen for trekking, hvor turisterne først og fremmest kommer for at bestige den aktive vulkan, der ofte kaldes Middelhavets fyrtårn. Og øens forretninger afspejler også dette, idet der er et rigt udvalg af muligheder for at købe vandrestøvler og andet fritidsudstyr.

Panarea derimod er tilsyneladende først og fremmest øen for celebrities, der søger "oprindelig" afslappende øromantik i deres idylliske, moderniserede fiskerhuse med adgang til små beskyttede strande. Et klientel der afspejles i det rigelige udvalg af gode restauranter.

Endelig et besøg på øen der har givet navn til alle vulkaner: Vulcano, opkaldt efter den romerske gud for ilden. Her kommer turisterne også for at slappe af, og Vulcano er tilsyneladende blevet til "tema-parken" for det sunde liv, hvor det er yoga, vandreture og mudderbade der trækker.

Fra De Æoliske Øer til Siciliens hovedstad Palermo, der skulle være Troldands vinterhavn, er der blot 70 sømil med flere besøgsverdige steder på Siciliens nordkyst undervejs. Først og fremmest Cefalu, der er kendt for en enorm normannisk katedral fra det 12. århundrede. Anlagt af Roger II, en direkte efterkommer af Rollo, den viking der i sin tid etablerede sig i Normandiet. Men det er en helt anden historie.